

מסורת הש"ס

- א) [נעיל כג.], ב) שנת נח, א) [שם לקמן כט: ימות קה:], ד) [ע"י מוס' שנת נח. ד"ה גלו מוס' נדה ד: ד"ה ה'ה'ך], ה) [היינו אילן של זית ע"י מוס' עירובין יח: ד"ה מורחין ומוס' פסחים לו: ד"ה מה], ו) [ג"ל את האיפה], ז) קידושין מעו: ע"ש, ח) [מדכתיב לה בגלל מפיק ה' דריש שלא תקיים ולא עמד לה היות בלתי שנער כן כתב הרמב"ן בפ"י החומש סוף פ' מנחות וע"ע חקפודים קידושין ט"ז:], ט) [שנת גג.], י) פסחים פ"ג [ניחאור ופי' מתוק ממנא בשל"ה בית חממה דף טז: ועוד דף לה: ח"ל רש"י מגיגה דף י"ג ד"ה אפי' וכו' לש"ס בגלי שו"א עמוק כדאמרין בנמשל השמיני זו הש"ס של בגל ע"כ וע"ע ריב"זא' ביומא פ' הולוא' לו דף טז. וממלאט מועתק בפ"י מגיגה פק' א', ו' ב"ב קמ. ע"כ גמ., ח' [לקמן כה:], ט) [נעיל כג.], ט) [ערכין כג.], ט) [נעיל כג.], אחר ד"ה כנסתי], ט) כס"א: מטופה, ו) [נ"ל לין], ק) [זכרים כד].

הגהות הב"ח

ה) גמ' א"ר יתכן וכו' ת"ח שכא"י שמשמנין זה לזה:

מוסף רש"י

להטמין את הצונן. מפני הסוס (שבת נא.). ממלא מקום אבותיו. גדול כלבו (שם). היה כפוף ויושב לפני רבי. מפני כבוד ההיחזות ולא היה מורה לפניו אפי' שגדלו היינו (שם). וקאמר כבר הורה זקן. גדלו וישאל עליו (שם). האיפה. לשון אשפה מנה מניח זאת הרשעה וישלן אותה תוך האיפה. שנת ארבע שנים יצא להטמין השלישי בנחמה כדלמירין (לקמן סד). שדויה בודא' דלפולה, ואלו שמי נשים נשאו יצר הרע של נחמה ונסת היות. כדכתיב ורוב בכפיהם היא נסות הרוח, ומטפה נחלה פעיני דייקא ליה חכמי הפסדה שעשה חסידות עם חברותיה כדלמי (חולין סג). גאלו ערופות (קדושין סט.). דיקא נמי דכתיב לבנות ליה בית. גני הולכה כתיב לןן שמי נשים קביעתא כשאלו לבנות לקטוע בגבל תבג לה, דהיינו מטופה לחודה, לשון אחר לבנות ולא בנו (שם). מאי ענינה. דהוה ליה סיננא לבסות. עניות תורה. דליה טמה על גפי הרוח, דמתוך נסותו און משמט כל זרכו ואין מחור על שמעמו (שם). ולא זכחה ללמוד. אלמנא עניות דמורה בעולם הוא שהיה צב דניאל כדכתיב (דניאל ח) ואני

בעדים פסולים ודיינין כשרין.

בעל דין פוסל הדיינין והעדים וממלאו דבריו אמת על העדים ומשום הכי מהימנין ליה אפי' לגבי דיינין: **סיפא**. שנמלאו דבריו אמת על הדיינין שפסולי' הם ומשום הכי מהימנין להו אעדים אליבא דר"מ ורצנן לית להו מיגו: **אינא** צי

דינא אחרינא. ואינו נוגע בעדות:

רצין סבר אמרינן מיגו. בעלמא

כדקיימא הכא טעמא משום מיגו הוא ואי לאו הכי הוא לא היה פסיל רצי מאיר ולרצ דימי לא אמרי' מיגו בעלמא: **וטוחנן זה בזה**. מניח ומקיש זה בזה אלמנא חריפא טובא הוה ומקרי ליה לר' מאיר דרך ענוה פה קדוש: **אמר רבינא**. ומאי תמהא והלא ר' מאיר עוקר הרי הריס הוא כלומר אליס וגבר טפי טובא: **נא וראה כמה**. כלומר לא אסתמיה קא ומתמיה אלנא היה קאמר צא וראה כמה בני ארץ ישראל מחצבין זה את זה דהא ריש לקיש חריף ומכיס טובא הוה וקרי ליה לר' מאיר פה קדוש קדא מחצב ליה ומיישב את הדבר להתקיים: **להטמין אס הגזון**. מים זונן ומתיירא שלא יוחמו אסור להטמין בחול זונן (לזכר צנת) [בשבת]: **הורה זקן**. ר' יוסי דלזלינן בתריה: **ממלא מקום אבוסוי**. תשוב ככאיו:

מחנלים. בלשון עז וחמה מקשין זה

לזה. ובני א"י נוחין יחד ומעיינין יחד

ומתקן זה את דברי זה והשמועה

יוצאה לאור: **משמנין**. נוחין כשמן:

ע איפה. זה יצר הרע: **שמי נשים**.

תופות ונסות הרוח: **ורוח כנפיהס**.

לשון גסות הרוח: כנפי חכסיה.

זו תופפה שמראין עלמס חסידים:

לנפוס לה בית. ולא כתיב ו' להס

אלמנא האחת לזדה נמיסצה סס:

עניוה טורה. בעילס היא. דניאל

בעילס הוה דכתיב (דניאל ח) ואני

(היימי) בשושן הבירה אשר בעילס

המדנינה ולא רצן טורה. עורא הוה

בגבל ולמד חק ומשפט צישראל:

במחשבי השעינני. שאין נוחין זה עם

זה ומלמודס ספק צידס: **ב'רתנ' נאמן**

עני. להיות דיון: **אנא**. פסול מן

הטורה לדוניי לא לזכות ולא לחיוב

דנפקא לן בפירקין (דף סז): מלא

יומתו אבות על בניס וגו' (י): **דור לי**.

לשון שבעה: יכול לחזור צו. ולישאל

שבעה טמורה: גמ' דקבליה עליה

נדה. דיינא ואע"ג דליכא תרי

אחריני בדהיא א"ר מאיר יכול לחזור

צו: במחול לך. אי תובע אמר

לנתבע נאמן עלי אנא או אצין אס

זיכוך יהא מחול לך התס קאמרי

רצנן אינו יכול לחזור צו דהא זכה

זה צמנה שזידו מכיון שילא זכאי:

אנא חשון. לך. לנתבע אמר

לנתוב אס יתייבזי אנא או אצין

חסן לך: **דברי הכל יכול לחזור**.

דהואיל והממון צידו אין צו כח לנתובע

להויא אלנא דדיינין כשרין: **טעמיה**

דנפשיה קאמרי. ופליג אחריייהו:

באותן

בשון הבירה אשר בעולם מגדינה, וכן מרדכי, ולא היו דורס עסקים בטורה ולא זכו אלו החכמים ללמד כאלו לא היה להם עדים להיקח. אלג בגל זכחה ללמד כדכתיב צעורא כי הכין לבצו לדרוש את תורת ה' ולעשות וללמד צישראל חק ומשפט (שם. וכעו"ז פסחים י"ג). זה תלמודו של רבי בבל. שהוא עמוק (חגיגה י.). נאמן עלי אבא. דיינין קמייה מוקמי ג' רועי צקר (נעיל כג.).

בגון דקבליה עליה בחד. הא דקמי נאמן עלי אנא כגון דקבליה עליה צדל דיון ויש עיט כשרין עמו ואפילו הכי כיון דפסול ממאוריפתא מצי הדך ציה (נעיל כג.).

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

בלו"ה במקרא ובמשנה וכו'. פירש רבינו תס דבתלמוד שלנו

אנו פוטרין עלמנו ממנה שאמרו חכמים (מסכת ע"ג דף

ע"ג) לעולם ישלש אדם שנמותו שליש במקרא שליש במשנה שליש בש"ס

אע"פ כן אנו קוראים בכל יום פרשת התמיד ושונים במשנת אחרו

מקומן וגורסין רבי ישמעאל אומר

בשלש עשרה מדות וכו':

אמר רב דימי בגון דקב"ה ע"ה בחד. פירש הקונט' דלפילו הכי קאמר ר' מאיר דיכול לחזור צו ולא נהירא לכיון דלרצונא נקטיה הוה ליה למימר לא זריכא כו' דמדקאמר כגון משמע דדוקא קא אמר כגון דקבליה עליה צדל על כן נראה דלמילתייהו דרצנן קאי דדוקא כגון דקבלוה עלייה צדל דחדא לריעותא הוא דליכא קאמרי רצנן דאינו יכול לחזור צו אצל אי קבליה עליה כצי מרי יכול לחזור צו אף לרצנן כיון דליכא תרמי לריעותא: **נצא**

המדרש כאילו עוקר הרי הרים וטוחנן זה בזה הכי קאמר בא וראה ^א כמה מחבבין זה את זה כי הא דיתבי רבי וקאמר אסור להטמין את הצונן אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי אבא ^ב התייר להטמין את הצונן ^א אל' כבר הורה זקן אמר רב פפא בא וראה כמה מחבבין זה את זה דאילו רבי יוסי קיים ^א היה כפוף ויושב לפני רבי דהא ר' ישמעאל בר' יוסי ממלא מקום אבותיו הוה והיה כפוף ויושב לפני רבי וקא אמר כבר הורה זקן ^אר אושעיא מאי דכתיב ^א ואקה לי (את) שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים נועם אלו ת"ח שבארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה חובלים אלו ת"ח שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה ^א ויאמר (אלי) אלה ^א [שני] בני היצהר העומדים וגו' ^א ושנים זיתים עליה יצהר אמר רבי יצחק אלו ת"ח שבא"י ^א שנוחין זה לזה בהלכה כשמן זית ושנים זיתים עליה אלו ת"ח שבבבל שמרורין זה לזה בהלכה כזית ^א כזית ^א ואשא עיני וארא והנה שתים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם ולהנה כנפים ככנפי החסידה ותשאנה ^א האיפה בין השמים ובין הארץ ואומר אל המלאך הדובר בי אנה המה מוליכות את האיפה ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שבער ורובין והציקה שם על מבקתי:

זכריה ה ט"א
5. אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחנתנו ביום שיקבר בה: שיר השירים ח ח
6. במחשבים הושיבני כמתי כפתי עולם: איכה ג ו
הלכה כחכמים ואף ר' לא אמר אלא לברר א"ל אמר נמי לברר קאמינא הא דאמר רבין א"ר יוחנן רישא בערין פסולין ויינין כשרין מנו דפסלי עדים פסלי נמי דיינין כלומר יכול בעל דין לומר כבר נגמר זה הדין שקבלתי על עצמי לדון בפני ב"ד זה מאחר שנפסלו העדים ואם טוען בעל דין כי יש לו ראיה אחת התחלת הדין הוא זה וצריכין אנו לברר לנו דיינין כו'. פשוטה היא: דלון חכמים מחבבין זה את זה הלא תראה כי מי שרואה ריש לקיש בבית המדרש רואה כח החכמה שלו כאלו עוקר הרים וטוחנן זה בזה. והיה אומר על ר' מאיר פה קדוש יאמר דבר זה ואע"י שאמר רבינא הוראה ר' מאיר בבית המדרש כאלו עוקר וטוחן הרי הרים זה בזה. וכן ר' היה יושב ואומר אסור להטמין בשבת הצונן. אמר לפניו ר' ישמעאל ב"ר יוסי אבא התייר להטמין הצונן אמר ר'

בר.

א מיי פ"ד מה' שנת הלכה ד' סגנו לאון סה טוש"ע א"ח סי' רט סעיף ו':

יא ב ג מיי פ"ו מה' סנהדרין הלכה ד סגנו עשין לו טוש"ע ח"מ סי' כב סעיף א ובשקנו מויד:
יב ד מיי"ש הלכה ג טוש"ע שס סעיף ג:

תורה אור השלם

1. וארצה את צאן הברנה לכן עניי האצן ואקה לי שני מקלות לאחד קראתי נעם ולאחד קראתי חבלים וארצה את האצן:

זכריה יא ו
2. ויאמר אלה שני בני הציקה העמרים על איון כל הארץ:

זכריה ד יד
3. ושנים זיתים עליה אחד מימין הגלה ואחד על שמאלה: זכריה ד ג
4. ואשא עיני וארא והנה שתים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם ולהנה כנפים ככנפי החסידה ותשאנה את האיפה בין הארץ ובין השמים: ואמר אל המלאך הדבר בי אנה המה מוליכות את האיפה: ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שבער ורובין והציקה שם על מבקתי:

זכריה ה ט"א
5. אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחנתנו ביום שיקבר בה: שיר השירים ח ח
6. במחשבים הושיבני כמתי כפתי עולם: איכה ג ו

רבינו הגנאל

הלכה כחכמים ואף ר' לא אמר אלא לברר א"ל אמר נמי לברר קאמינא הא דאמר רבין א"ר יוחנן רישא בערין פסולין ויינין כשרין מנו דפסלי עדים פסלי נמי דיינין כלומר יכול בעל דין לומר כבר נגמר זה הדין שקבלתי על עצמי לדון בפני ב"ד זה מאחר שנפסלו העדים ואם טוען בעל דין כי יש לו ראיה אחת התחלת הדין הוא זה וצריכין אנו לברר לנו דיינין כו'. פשוטה היא: דלון חכמים מחבבין זה את זה הלא תראה כי מי שרואה ריש לקיש בבית המדרש רואה כח החכמה שלו כאלו עוקר הרים וטוחנן זה בזה. והיה אומר על ר' מאיר פה קדוש יאמר דבר זה ואע"י שאמר רבינא הוראה ר' מאיר בבית המדרש כאלו עוקר וטוחן הרי הרים זה בזה. וכן ר' היה יושב ואומר אסור להטמין בשבת הצונן. אמר לפניו ר' ישמעאל ב"ר יוסי אבא התייר להטמין הצונן אמר ר'

כבר הורה זקן ואע"פ שאילו היה ר' יוסי קיים היה כפוף ויושב לפני ר' דהא ר' ישמעאל בריה ממלא מקום אבותיו הוה וכפוף היה ויושב לפני ר' ואפילו הכי אמר ר' כבר הורה זקן שהיו מחבבין זה את זה: **לאחד** קראתי נועם אלו ת"ח שבא"י שמנעימין זה לזה בהלכה. ולאחד קראתי חובלים. אלו ת"ח שבבבל שמחבבין זה לזה בהלכה וכן שני בני היצהר. ת"ח שבא"י נוחין זה לזה כשמן. ושני זיתים עליה. אלו ת"ח שבבל שמרין זה לזה כזית. והנה שתים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם וגו' ויאמר ה' לבנות לה בית בארץ שבער. וא"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי זה תנופה ונסות הרוח שירדו לבבל ואטקי' נדגוס נחאא לבבל ואישתרבאא לעילם. ודייקי' מרתיבי לבנות לה בית ולא כתיב לבנות להם בית. שי"מ דתנופה לכדה וזאת היתה שאלוה ללמד. א"ר יוחנן בכל בלולה במקרא ובמשנה ובתלמוד א"ר ירמיה במחשבים הושיבני כמתי עולם זה תלמוד בכל כלומר טעמים שלו צפונים ועלומים כמים עמוקים: ירושלמי תרין בני אינש הוה להון דין באנטוכיא אמר חד לחבריה מה דר' יוחנן אמר מקובל עלי. שמע ר' יוחנן ואמר לאו כל כמיניה מטרפא בעל דיניה אלא שמעין מליהון תמן און הות צרכא כתבין ומשלחין עובדא לרבנן. תרין בני אינש הות להון דין בטבריא זה אומר בב"ד הגדול והאומר בב"ד הקטן שומעין לזה שאמר בב"ד הגדול: **מתני'** א"ל נאמן עלי אבא נאמן עלי אבך נאמןני עלי ג' רועי כפר. אוקי' כגון דקבליה בחד כלומר אבא ועד אחר עמו. או אבך ואחר עמו נאמןני עלי ר' מאיר אומר יכול לחזור בו וחכ"א אין יכול לחזור בו וקיי"ל כי המקבל עליו בקנין דלא כאסמכתא עד אחד כשנים [מהנין] ואין יכול לחזור בו ואפילו בעל דין עצמו אם קבלו בקנין מבעלין אינו יכול לחזור בו וכן מפורש בשבועות (מ"ב ע"א) וכן המקבל עליו ג' רועי בקר כיוצא בהן (וקיי"ל דהמקבל עליו עד אחד כשנים בקנין אינו יכול לחזור בו). אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת ר' מאיר וחכמים במחול לך אבל באתן לך דברי הכל יכול לחזור בו